

**ПУКОВНИК ПРОФ. ДР МИРОСЛАВ ВУКОСАВЉЕВИЋ
ЗАСТУПНИК НАЧЕЛНИКА ВМА**

Ми смо можда једна од ретких установа која је без обзира на све немаштине које нас сусрећу и проблеме са останком људи успела да сачува сво високостручан кадар у највећем проценту. Свесни смо да не можемо никада задржати на силу, јер многи у земљи, па и у окружењу, нуде више, али ако стручњаке заинтересујете увођењем нових метода, усавршавањем у матичној кући или у иностранству, он ће остати. Тако ћемо радити и убудуће.

Недавно је обележена 174. година постојања Војномедицинске академије. Иако година није јубиларна, за запослене ће бити значајна. На свечаној академији заступник начелника ВМА пуковник проф. др Мирослав Вукосављевић рекао је да се нада да су најтежи проблеми остали у 2017. години, а за наш магазин говори о раду ВМА и о томе са којим су се потешкоћама сусретали.

– Много тога оптерећивало је рад Војномедицинске академије, али то ни су само наши проблеми, нити српског здравства, већ здравства уопште. Посебно питање кадра. Имали смо и наслеђених проблема, пратили су нас и

САЧУВАЛИ СМО НАЈБОЉЕ

ванредни догађаји, али смо из свега изашли с позитивним резултатима. За ВМА сви знају и од ње се увек очекује највише. Што се другима подразумева, нама се не опрашта. Али, то је у реду. То нас тера да будемо још бољи.

Да ли је реорганизација војног здравства показала почешне позитивне ефекте?

– У великим системима као што је ВМА, која је традиционална војна средина и не воли промене, било је по-

требно уложити велики напор да до тих промена дође. Оне су биле неопходне и већ сада дају резултате, мада ће се прави исход видети кроз неко време. Основна идеја реформе била је повећање функционалности система војног здравства, боља расподела посла унутар њега, укидање двојних дужности, административних дужности, не само административних него и руководећих. Примарно, ВМА би требало да се бави стручним пословима и подизањем квалитета лечења.

Организацијско-формацијским променама постало је видно ново место Специјалистичке поликлинике и њен начелник придружен је Колегијуму начелника ВМА. Она је и раније требало да има значајније место јер обавља огроман посао у лечењу пацијената. Такође, Клиника за кардиологију удружена је са Клиником за ургентну интерну медицину и та нова целина – Клиника за кардиологију и ургентну интерну медицину – проглашена је за најбољу организациону јединицу ВМА за 2017. годину, на анонимној анкети у свим организационим целинама установе. Доста је сличних примера.

Успешност рада у области лечења у 2017. години огледа се у увођењу нових метода у клиничку праксу, дијагностику, терапију. Које су најзначајније?

– Прошле године у лечење су уведена 22 нова поступка и процедуре. На пример, специфичне операције на јетри, први случај у Србији одстрањивања целог плућног крила минимално инвазивном методом, па први пут у Србији пласиран систем дренаже за отворени трбух, потом катетерска тромбектомија – интервенције уклањања тромба из запушеног крвног суда у акутној фази можданог удара, први пут је урађена имплантација аортног записка методом перкутане – нехируршке уградње аортног записка, затим реимплантација шаке, иновативна терапија у лечењу оболелих осигураника Фонда СОВО од метастатских меланома, чиме је знатно унапређен квалитет лечења према одговарајућим стручним смерницама и слично.

Програм трансплантације органа – јетре, бубрега, матичних

ћелија хематопоезе – који се спроводе на ВМА изазов је за сваку медицинску установу. Хоће ли трансплантације увек бити ексклузива?

– Трансплантација је круна медицине – хирургије и интерне медицине – и у њој су удружене све гране. И увек ће бити ексклузива. Само од почетка ове године урађено је седам трансплантација бубрега и једна јетре. Ако ВМА жели да сачува примат, мора да гаји своја три Т стуба – трауму, токсикологију и трансплантацију. У свету се отварају нови трансплантациони програми, нови органи се успешно пресађују, а и ми планирамо да проширимо тај програм на трансплантацију панкреаса. Имамо знање за то. На томе интензивно радимо и надамо се да ћемо за који месец моћи да се похвалимо и тим искорак у трансплантационом програму. Такође, нове могућности пружа нам и Очна банка коју смо отворили за Дан ВМА.

Од каквог је интереса отварање Очне банке за војно здравство и за друштво?

– Трансплантација рожњаче један је од најзаступљенијих видова трансплантације, јер је у свету управо то најчешће трансплантирано ткиво. Она се у принципу узима са кадавера, мада постоји такозвана хомологна трансплантација када се може трансплантат са једног ока узети и ставити на друго, у случају да је то око са кога се узима слепо, а да је слепило другог, јединог ока, проузроковано неким проблемом на рожњачи. За почетак, Очна банка припојена је очној клиници, а у следећој фази развоја можда ће припасти Институту за трансфузиологију и хемобиологију или Институту за медицинска истраживања, јер желимо да она буде, војнички речено, иницијална каписла која ће покренути замајак трансплантације ткива. У следећој фази желимо да проширимо њен рад и на остала ткива типа да придружимо банку костију, крвних судова, амнионске мембране. Дакле, Очна банка је почетна фаза развитка Банке ткива.

Акција превентивних бесплатних прегледа на ВМА привукла је велики број грађана и за неколи-

ко саћи били су попуњени сви термини. С обзиром на толики одзив, планираће ли још таквих акција?

– Прегледе поводом Дана ВМА организујемо од 2012. године јер је идеја била да наш празник буде и поклон за грађане. Ове године била је то недеља прегледа кардиолога, ендокринолога, васкуларних хирурга и реуматолога. Толики одзив показатељ је колико наши грађани имају поверења у ВМА. Планирамо да акцију бесплатних прегледа организујемо и за Дан Војске. Увек гледамо да то буду специјалистички прегледи из оних грана медицине које су најоптерећеније, а тиме ћемо се и убудуће руководити. Због великог интересовања, јер грађани и даље зову, већ сада за те дане правимо просторни размештај како бисмо ангажовали не само једну ординацију, већ четири или пет.

Помињали сте проблеме које имате око кадра. Како њих решаваће?

– Када је о томе реч, ми смо можда једна од ретких установа која је без обзира на све немаштине које нас сусрећу и проблеме са останком људи успела да сачува свој високостручан кадар у највећем проценту. Свесни смо да не можемо никога задржати на силу, јер многи у земљи, па и у окружењу, нуде више, али ако стручњаке заинтересујете увођењем нових метода, усавршавањем у матичној кући или у иностранству, он ће остати. Тако ћемо радити и убудуће.

Које вам специјалности сада недостају?

– Крајем прошле године расписали смо конкурс за 26 стручњака који се завршава најкасније за месец и по дана. У њему смо исказали најдефицитарније кадрове – лекаре из области кардиохирургије, неурохирургије, педијатрије, интерне медицине. Изненадио сам се кад сам видео да нема ниједног лекара интернисте на бироу. Имамо велики број упражњених места и за анестезиологе. То су специјалности које захтевају много напора, њихове специјализације дуго трају, а период стасовања и сазревања за једног кардиохирурга јако је дуг и зато су они ретки.

Конкурсом смо тражили и медицинске и фармацевтске техничаре.

Поред тога, морам да истакнем да смо у систему одбране успели да нађемо начин за стабилније обезбеђивање прилива кадра у војно здравство и ВМА, и зато тврдим да су најгори дани иза нас. Први је за средњи стручни кадар, а то је попуна професионалним војницима санитетске службе. Конкурс је отворен до попуне. Прва група од 22 професионална војника започела је радни однос у јануару, а остали сукцесивно пристижу и очекујемо да их до јуна буде 70. Други је за лекаре, а то су кадети Медицинског факултета ВМА.

Када очекујете да дођу на специјализације кадети прве генерације?

Њих стручњака у наредним годинама мораће по актуелном закону да оде у пензију, ако се другачије не реши?

– То јесте системски проблем јер доста губимо раним пензионисањем војних лица. Нама академици, професори, предавачи, стручњаци у својим областима одлазе у пензију док су у зениту каријере. Надлежни препознају тај проблем и убеђен сам да ће се изменама и допунама Закона о Војсци, који ускоро треба да буде усвојен у скупштини, омогућити и професионалним војним лицима да раде до 65 године живота, као што то раде и цивили. Док се то не деси, наравно да ћемо гледати да у складу са законом

– Желео бих да подсетим да допунски рад на ВМА за грађанство или цивилна лица у Специјалистичкој поликлиници траје од 1962. године. Према подацима из монографије о Поликлиници, која је објављена 1998. године, каже се да је од завршетка Другог светског рата па све до 1962. године осим војним лицима и члановима њихових породица амбулантна специјалистичка помоћ пружана у редовном радном времену и цивилима, односно грађанима. Међутим, због све већег броја цивилних осигураника које је требало збринуту на специјалистичком нивоу, било је неопходно формирати специјалистичку поликлинику за грађанска лица. Од тада па до данас ова служба ради по четири сата поподне и у њен рад укључен је најбољи стручни и научни кадар којим располаже ВМА.

Међутим, данас Закон о раду и Закон о здравственој заштити не предвиђају да здравствени радник који је запослен за стално може у матичној установи да пружа здравствене услуге у поподневним сатима. Ми у систему одбране имамо уредбу из 2015, коју је потписао министар одбране, а која регулише ту тематику, и дали смо предлог да се то уврсти у нова законска решења. Не знам да ли ће проћи, али ћемо сигурно у Закону о здравственом осигурању војних осигураника имати клаузулу којом ће бити регулисано да само они који пружају здравствену услугу директно пацијенту буду ангажовани у поподневном раду. Нама је то веома важно јер је то један од начина да се кадар задржи на ВМА – имаће могућност да на легалан начин зараде. А у директном је интересу и наших грађана јер ће им здравствену услугу пружити лекари које они изаберу и са мање чекања. У томе очекујемо помоћ свих надлежних служби система Министарства одбране.

Војномедицинска академија се препознаје и по научноистраживачком раду. Који су проблеми савремене медицине покривени научноистраживачким пројектима, клиничким студијама?

– Основна делатност Института за медицинска истраживања јесте научноистраживачки рад. Та делатност реализује се у седам научноистраживачких пројеката ВМА, чији су руково-

рације Медицинског факултета ВМА, који сада раде у јединицама Војске Србије као војни лекари?

– Очекујемо их током ове године. Надамо се да ће свих 18 кадета прве класе доћи на специјализацију. За многе већ сада знамо за које су специјализације конкурисали и које су изабрали, а кад буду добили своје замене у јединицама долазе код нас на специјализације. Они су наше највеће благо јер ће нам омогућити континуитет у едукацији и специјализацијама, готово у овим гранама које су битне, а претходно смо их поменули. Тако ћемо обезбедити кадар који ми школујемо, што је веома значајно.

Да ли постоји опасност да дође до дисконтинуитета у врхунском кадру, војном, јер ће гео

продужимо рад нашим еминентним професорима како не би отишли у пензију са 58 година, јер имају још много тога, за нас непроцењиво важно, да понуде пацијентима, младим колегама и нашим кадетима. То не може да издржи ниједан систем, ниједна земља, а камоли Србија. А ми са своје стране чинимо све да не буде великих осцилација и падова и у супротном случају. Тридесет година радим на ВМА и памтим времена када су због пензионисања десетковане неке клинике.

Разне приче и недоумице постоје око дојунског рада за цивилна лица у поподневним часовима на ВМА. Чак се понавља и питање да ли је то у складу са законом. Колико је важно да тај рад остане на ВМА?

диоци припадници тог института. То су пројекти из области неуробиологије, имунологије и хумане генетике. Резултати истраживања из области неуробиологије могу се примењивати пре свега код пацијената са можданим ударом, Паркинсоновом болешћу, мултиплом склерозом и деменцијом, а она из области имунологије код болесника са сепсом и малигним болестима. Један део тих истраживања усмерен је и ка синтези вакцине за болеснике са карциномом колона. Савремена област биомедицине, хумана генетика, заступљена је кроз изучавање значаја генетичких и епигенетичких промена за прогнозу, предикцију и ризик за настанак солидних тумора.

Запослени у том институту учествују и у истраживањима на четири пројекта Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Научноистраживачки рад реализује се и у сарадњи са колегама са медицинских факултета у Београду, Нишу и Крагујевцу, те Фармацеутским и Биолошким факултетом Универзитета у Београду, Институтом за онкологију и радиологију Србије и ИНЕП-ом. Вредно је споменути да су истраживачи из Института за медицинска истраживања прошле године објавили 39 радова, од чега чак 26 у међународним часописима који су високо бодовани – M21a и M21.

Бележиће и интeнзивну међународну војну сарадњу. Штa

странци могу да виде на ВМА, а штa наши лекари који одлазе у мировне мисије могу ново да донесу усшанови?

– Један од важних сегмената и ретко познат широј јавности јесте међународна војна сарадња и међународна активност ВМА, којих је само прошле године било 59. Колико је то значајно говори пример да смо недавно, захваљујући посети јужнокорејског амбасадора који је био импресиониран нашим радом, добили писмо намере о донацији од 200.000 долара у медицинској опреми ВМА. Странци углавном хвале што смо одржали војно здравство. Сем организације, занимају их новине у разним гранама медицине. А када је реч о учешћу у мировним мисијама, оне су вишеструко корисне, како у стицању стручних вештина, тако и у потврди нашег знања. Наши медицински посленици долазе пуни утисака, јер у мисијама размењују знања са својим колегама, уче једни од других, а нама са разних страна стижу похвале рада наших лекара. У тим мисијама промовише се застава нашег војног здравства и земље и оне су наша најбоља војномедицинска дипломатија.

Нажалост, шема која је обележила поочешак ове године јесте поожар који се у јануару десио у ВМА. Када ће бити ошклоњена насшала ишеша?

– То је ванредни догађај који нас није затекао неспремне. Пожар је брзо угашен, захваљујући брзој реакцији запослених, ватрогасаца ВМА и из цивилства, а редован болнички програм настављен је са минималним изменама. Врата ВМА остала су отворена за пацијенте и после пожара, само смо једне среде померили дежурство. Хтео бих посебно да похвалим реакцију запослених и кадета Војне академије и Медицинског факултета ВМА, и да захвалим надлежнима из Министарства одбране и министру Александру Вулину.

Ми смо одмах по санирању пожара кренули у израду елабората и свега што је неопходно од техничке документације. Тренутно су нам одобрена средства за санацију. И наравно, уз помоћ Војнограђевинске управе и Војнограђевинског центра, под њиховом контролом и надзором и са препорученим кадром и извођачима, врло брзо ћемо започети санацију, односно опремање. Ти радови биће репер како би ВМА требало да изгледа у будућности. С обзиром на то да смо неке организационе целине привремено преместили у неке друге делове зграде, с начелником Поликлинике договорили смо се да тај простор наменски правимо за тачно одговарајуће делатности. Препознали смо да би најбоље било да у једном делу буде смештен део кабинета за урологију, који је веома оптерећен, а за остале измене ћемо се договарати у ходу.

Министар одбране је недавно рекао да је ВМА понос сисшема одбране и чешаве земље јер је и у шешким временима очувала војно здравсшво. Обавезују ли ше речи зайослене да у свему ишшо раде буду више мошшвисани и одговорнији. Може ли се шш у овим временима?

– Може се и мора се. Тешко јесте, али се може. Ми носимо две униформе и имамо дуплу одговорност, али сам сигуран да ћемо истрајати и никада појединци међу нама не могу да укаљају углед Војномедицинске академије. Сигуран сам да је ово једини пут напретка, којим ВМА опстаје и после 174 године остаје звезда која се на небу види са свих меридијана, и кад друге потамне или изгубе сјај. ■

Мира ШВЕДИЋ
Снимио Томислав РАДОСАВЉЕВИЋ

